

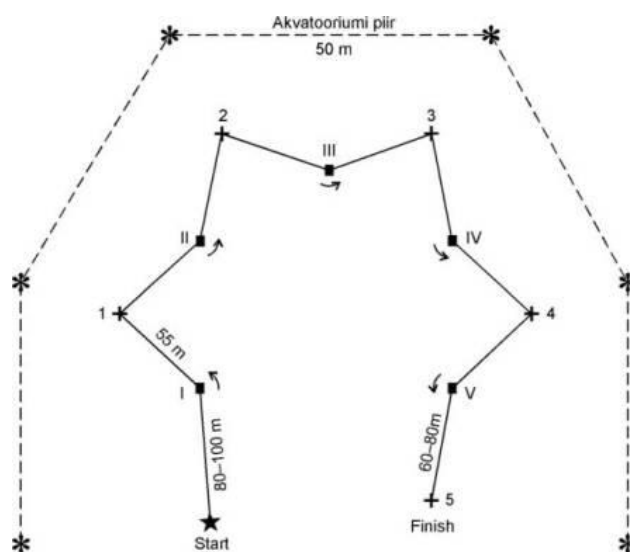
Mälumängu küsimused (vastused viimasel lehel)

1. Eesti spordiajakirjandust tabas mõningane buum taasiseseisvumisperioodil. Kui seni oli spordižurnalistikas esindatud *Spordileht* ja *Kehakultuur*, siis sellal ilmus turule uusi väljaandeid. Nii jõudis lugejani *Sporditäht* ja mitmed erinevatele spordialadele pühendatud ajakirjad (*Korvpall* jne). 1991. aasta detsembris jõudis lugejateni aga uus värviline ajaleht, mille eestvedajateks olid Allan Sombri ja Marko Saaret. Leht ilmus kuni 1993. aastani, et siis võistlejaga ühte sulanduda. Mis nime ajaleht kandis?

2. 1993 aastal määrati ühe isendi vanuseks 134 aastat. See võib olla selle loomariigi vanuserekord kogu maailmas ning on Eesti loomade vanuserekord. (Hiljuti siiski mainiti Rootsis leitud 240 aastast isendit) Samas ähvardab neid looduskaitsealuseid loomi väljasuremine nii meil kui mujal väikese iibe tõttu. Millised loomad?

3. Millise allveeorienteerumisei võistlusalaga on kõrvaloleval pildil tegu? →

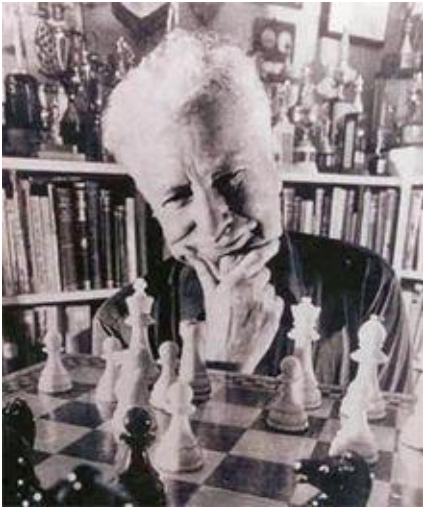
4. Tegemist on kahekojalise rohttaimega, millel on kaks alamliiki. India legendi järgi tekkis küsitav taim jumal Šiva kehast. Seal valmistatakse taime õitest *bhang*, mida juues saavat pattudest vabaneda. Taimest peeti lugu Tiibetis, Hiinas, Jaapanis, oma koht oli sel muinasskandinaavia uskumustes. Euroopas hinnati väga taimekiudude vastupidavust mereliste tingimustele. USAs kasutati taimest saadud toorainet esimese riigilipu valmistamisel. Taimes leidub umbes 60 alkaloidi, millest peamine on tetrahüdrokannabinool. Taimest saadavaid toimeaineid on kasutatud valuvaigistina ja oopiumisõltuvuse ravimina. Milline Eestiski kasvav taim?

5. Ta oli ühe maailmarekordi omanik 17 aastat ning siiani kehtiva Euroopa rekordi omanik. Kes oli see sportlane (1952-2013)?

6. 1921 aasta sügystalvel viidi Petserimaal läbi aktsioon, mis hõlvas umbes 50 000 inimest. See toimus valitsuse poolt 4. aprillil 1921 välja antud määruse täitmiseks. Enamik sealseid elanikke suhtus sellesse heakskiitvalt. Mis toimus?

7. Fotol olev füüsikaproffessor sündis Ungaris Egyházaskesző's Veszprémi lähedal 1903. Mis oli tema perekonnanimi?←

8. Küsimus võib tunduda lapsik. Tegemist on ahvenaliste seltsi kuuluva liigirikka sugukonnaga, millesse kuulub üle 2000 liigi, mis jagatud umbes 200ks perekonnaks. Tõenduslikku tähtsust ei oma, kuid on heaks toiduseks kalamajanduslikult tähtsamatele liikidele. Eesti vetes on loetletud viis küsitavasse seltsi kuuluvat liiki. Neist pildil olev - tõenäoliselt laevade ballastveega kohale jõudnud- tegelane on meil tunnistatud ohtlikuks võõrliigiks. Mis nime see kalade sugukond kannab? ↓

9. Järgneva soneti autor on nooruses olnud tubli kaugushüppaja, tulnud noorteklassis isegi Eesti tšempioniks. Hiljemgi olnud kergejõustikuga väga lähedalt seotud. Kes on see vahepeal militaarse kõlaga ametit pidanud juhtival kohal töötav lembelüürik?

Mu hingekammipilli viimse piina
end murrad lõpuks prõksatades lahti.
Näen läbi lume mullusuvist prahti
pead tõstmas jälle - nagu süüme piina...
Kui pudel hapuks läinud vahuviina
pean puhvetkapi tolmund serval vahti,
su südamesse kestma salamahti
jään katkestatud piljardipartiina.
Me armuasemeid, neid pühapaiku
üks tillukene tüütu tusatuju
neis pärastlõunais otsib ometigi.
Su sängiveerel keset päikselaiku
jääb muistse armastaja marmorkuju
end silmadega suruma su ligi

10. Kuulete valssi filmist, mille tähtsamateks tegelaskujudeks olid Juri Detotškin ja Maksim Podberjozovikov. Filmis harrastati ka sportlikke tegevusi: vehklemist, põgenemist korralvuri eest jms. Mis film?

11. Itaalia klubi Pro Recco võitis möödunud aastal küsitava spordiala Euroliiga (tuntud Euroopa meistrite liiga nime all) alistades finaalis Rijeka Primorje. Pro Recco on euroliiga 7-kordne võitja. Sama palju euroliiga võite on veel Zagrebi Mladostil ja Belgradi Partizanil. Mis spordialaga tegu?

12. Saržil kujutatud eesti moekunstnik on õppinud Tartu Ülikoolis maalikunsti ja Kunstiakadeemias moedisaini. Teda on nimetatud Maarjamaa Westwoodiks, tal on oma esindajad nii Venemaal, New Yorgis, Pariisis kui Tokyos. Laiemale publikule sai tema loominguttavaks üsna hiljuti kui pikalt arutleti ühe tema disainitud riideeseme maksumuse üle ning tõmmati paralleele Diori loominguga. Kes on see moekunstnik? ←

13. 1948.aasta Londoni olümpiamängudel sai soomlased Paavo Aaltonen, Veikko Huhtanen ja Heikki Savolainen hakkama meeldejääva sportliku saavutusega. Omavahel jagati individuaalalal kuldmedalit. Kolme mehe võrdseks tulemuseks oli 38,70. Millisel spordialal nad sellise tembuga hakkama said?

14. Küsitava riikliku moodustise meil tuntud nimi leidis esmakordselt kasutamist 1565(6).aastal, kui riiki ennast enam polnud. Lõplikult kinnistus nimetus 19.sajandi ajalookirjutuses. Riik kujunes välja 13.sajandi keskpaigas. Õitsengu saavutas 14.sajandi I poolel, mil võeti vastu islam, rajati uus

pealinn ning elavnesid kaubandussuhted Euroopa, Hiina ja Indiaga. 14.sajandi II poolel algas allakäik, tihti vahetusid valitsejad. Ränga hoobi andsid riigile Timuri sõjaretked ja tulid seni andamit maksnud põhjanaabritega. Seetõttu riik jagunes väiksemateks valdusteks. Neist jäänukriikidest viimane liideti 19.sajandil Vene impeeriumiga. Mis riigist on jutt?

15. Pildil olev ausammas on pühendatud vene vanausuliste perest pärit neljakordsele olümpiavõitjale. Peale OM-de on hulk medaleid võidetud ka aerutamise maailmameistrivõistlustelt. Tema suurimad saavutused jäid ajavahemikku 1968-1984. Kes?←

16. Mis on nende ühine perekonnanimi? Leningradi blokaadis nälga surnud Jakov oli mitme eesti keelde tõlgitud populaarteadusliku raamatu: Huvitav astronoomia, Huvitav algebra, Elav matemaatika, Huvitav füüsika, ... autor. 1966 sündinud Grigori loobus 2010 miljoni dollari suurusest autasust 1904 püstitatud Poincaré hüpoteesi tõestamise eest ning elab tagasihoidlikult Peterburis.

17. Esimesed kaasaegsed olümpiamängud leidsid aset 1896.aastal Ateenas. Seal said Kreeka mehed oma esimese olümpiakulla. Naised pidid veel aastakümneid ootama. Mis aastal toimusid olümpiamängud, kus esimene Kreeka naine võitis kuldmedali? Sellega tuli toime Paraskevi (Voula) Patoulidou.

18. Küsitav, korvõieliste sugukonda kuuluv mitmeaastane delikatessköögiviljataim on tavaline Itaalia lihavõttepühade toidulaual. Eestis kasvatatakse jaheda kliima tõttu harva ja peamiselt üheaastasena. Ettekasvatatud taimed saab avamaale istutada pärast öökülmade möödumist. Koristusküps on ta umbes rusikasuurusena ja avanemata õitega. Toiduks tarvitatakse korvõisiku veel puhkemata lihakat põhja, mida keedetakse või konserveeritakse. Kuigi nime poolest on taim kunstlikult ehmatav ja pärast keetmist näeb välja justkui rohekas plastmass, on tal päris meeldiv maitse.

19. Parlamentaarne küsimus. Näete pilte ühest raskejõustikuperest. Vanaisa tuli mitmekordseks Eesti meistriks 1950.aastatel, tema pojal meistritiitlid tulid 70-ndate lõpul- 80-ndate algul ning noorim meestest teeb mehetegusid praegu, olles tulnud 3-kordseks Eesti meistriks. Nimetage nende ühine perekonnanimi?

20. Maailmas kuulub eestlastele praegu kaks pank, üks Eestis [*** Pank, asutatud 1999] ja teine välismaal [*** Eesti Ühispank, asutatud 1954, personal 15 inimest]. Mõlemas on tagatud eestikeelselt kaasaegsed teenused. Küsitud on kommertsbanku, seega Eesti Pank ei sobi. Millised pangad? Täitke lüngad.

21. Pildil olevat daami kutsutakse esimeseks leediks. Tegemist ei ole paraku riigitegelasega, vaid naiste poksi suurkujuga, kes hoiab enda käes WBA, WBO, WBC ja WPF kergekeskkaalu maailmameistri tiitlit. Kes on see Kolumbia päritolu Norra poksija?→

22. Väike-Leedu (Mažoji Lietuva) murde baasil on tekkinud leedu kirjakeel. Leedu ilukirjandusele aluse pannud Kristijonas Donelaitis (1714-1780) on seal sündinud ja tegutsenud pastorina. Millisele riigile kuulub praegu enamik Väike-Leedust?

23. Teodors Kirsis oli lõunanaabrite tuntuim alpinist. Ta vallutas kõik Nõukogude Liidu üle 7000 m mäed, 1995 alistus Mount Everest. Millise riigi kõrgeimal, (Lõuna-Alpides asuval)3754 m tipul ta aga hukkus 2003.aastal?

24. Nähtaval taiesel Vana-Võidus on kujutatud teiste seas legendaarset tsiklimeest Lembit Teesalu. Kes on maali autor (s.1957)?

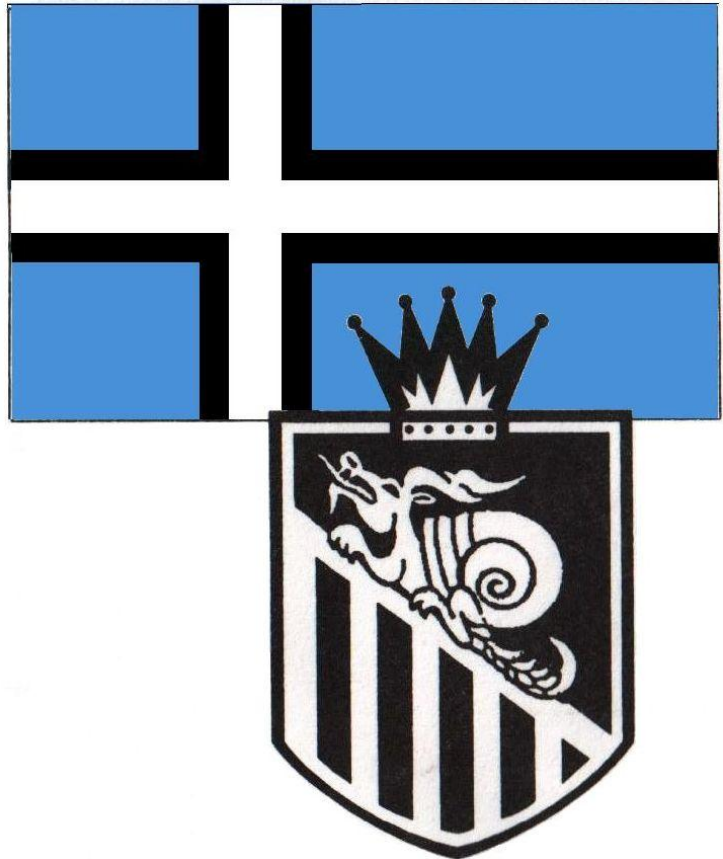

25. Kuuldav lugu on pärit Rodgersi-Hammersteini muusikalist Karusell. Gerry and Pacemakersi kuuldav esitus viis laulu 1963 aastal briti muusikaedetabeli tippu. Laulust sai peagi ühe kuulsa vutiklubi hümn. Mis klubi hümn kuulete?

26. Ainet, mille keemiline valem on $C_{10}H_{14}N_2$, seostatakse põhiliselt ühe taimega. Kindlasti on kilvarite hulgas neidki, kes ainega tutvust teinud. Vähemal määral võib seda leida veel tomatist, baklažaanist, kartulist, paprikast. Aine nimi tuleb Portugali õukonna juures tegutsenud Prantsuse saadiku nimest, kes soovitas ca 1560.aastal Brasiiliast toodud taime migreeni raviks. Nimetage see aine.

27. Ervin Johannes Klausner sündis 1907 Tallinnas. Poksijaks hakkas ta Eestis, edukas elukutselise sportlase karjäär algas uuel kodumaal. Pärast spordikarjääri asus kolmeklassilise haridusega mees õppima, jõudes 1951 arstidiplomini. Millise riigi presidendi ihuarstina ta töötas kuni riigipea surmani 1954?

28. Millist lippu ja vappi näete fotodel?
(vastus on mõlemale ühine)

29. Sõpruskohtumisel 24. aprillil 1996 Island-Eesti Tallinnas sai jalgpallistatistika tänu islandlastele rikkamaks uue saavutuse võrra. Ilmselt võis rahvaspordi tasemel seda ennegi juhtuda, kuid rahvusvahelisel tasandil esmakordselt. Mille tõttu?

30. 1990.aastal ilmus Eesti poliitikamaastikule uus erakond. Kristliku taustaga erakondadele vastanduva poliitjõu juhtfiguuride hulka kuulusid Enn Tarto, Kaido Kama, Andres Heinapuu, Kaljo Põldvere. 1991.aasta lõpul ühineti valimisliiduga „Isamaa“, järgmisel aastal oldi üks Rahvusliku Koonderakonna „Isamaa“ moodustajaid. Praegu tegutseb Eesti poliitmaastikul samanimeline moodustis, mis tekkis ühe parlamendierakonna lagunemise järel. Erakonda juhib endine suursaadik. Mis erakond?

31. Ta oli kolmekordne maailmameister rahvusvahelises kabes. Selle lätlase saatus on sarnane eesti näitleja Sulev Luige omaga. Küsitava tappis ühise joomingu käigus juhuslik joomakaaslane Igor Vassenin. Kes (1942-1976)?

32. Pildil olev mees on sündinud 1972.aastal Tallinnas. Tema isa on Eduard ja vanaisa tähistas eelmisel kuul 90-ndat hällipäeva. Kes on Antoni vanaisa?←

33. Millise spordiala Euroopa meistrivõistlused toimuvad 8-9 märtsil 2014 Tallinnas? ↓

34. Pedagoogikarjäär võib olla üsna hilise algusega. 66-aastaselt kutsuti see Viljandi pensionär Tallinnasse lavakunstikateedrisse ehk Panso- kooli õpetajaks. Seal koolitas ta näitlejaid 17 aastat. Kes oli see eakas pedagoog?

35. Nõukogude Liidus koondasid maapiirkondade kehakultuurlasi maaspordiühingud. Vene NFSVs tegutses maaspordiühing Urožai, Ukraina NSVs Kolos, Leedu NSVs Nemunas, Tadžiki NSVs Hošilot, Eestis tegutses Jõud. Mis nime kandis Läti maaspordiühing? Sama nime kandis aastatel 1865-2004 tegutsenud Riias paiknev õlletehas.

36. 28.juulil 1983 tehtud fotol paneb peigmees pruudile, kes kolme aasta pärast omandab kõrghariduse hispaania filoloogina, sõrme abielusõrmuse. Nüüdseks on jäädvustatu ilus minevik. Kes on pildil varju jäänud peigmees?←

37. 1965 vahetas Sven Olof Gunnar Johansson (eluaastad 1931-2011) perekonnanime Johansson oma kodulinna nimeliseks. 1989 valiti mees Rootsi kõigi aegade parimaks jäähokimängijaks. Mis nime all on see mees rohkem tuntud? Vastuseks sobib ka üks mööbliese

38. Küsitava finantsasutuse ajalugu ulatub kaugesse 1472.aastasse ja teda peetakse Euroopa vanimaks tegutsevaks pangaks. Samas on tegu saapamaa suuruselt kolmanda pangaga. Suur finantskriis põhjustas pangale päris suuri raskusi. Meile on ta rohkem tuntud sportlikumast küljest, sest panga toetatavas spordiklubis patsutab palli üks Maarjamaa noormees. Mis pank?

39. Millist maailmarekordit ajaga 42,08 sekundit püstitab Anssi Vanhala Estonian Open'il? Isikliku rekordi on ta hiljem parandatud 31,56 sekundini. Praegu kehtiv maailmarekordrekord on Fakhri Raihaani 27,93 s

40. Milliselt ansambliit kuulete laulu „Üle ilma“?

41. Kuigi suuremad teened stiili juurutamisel on Miroslaw Grafil ja Jiří Malec, seostatakse stiili rohkem pildil oleva 1966.aastal sündinud isikuga. Võib-olla on see tingitud tema parematest spordisaavutustest. Viimaste hulka kuulub näiteks maailma karikasarja võit 1989.aastal. Kes on pildil?→

42. Kõigil huvilistel (eriti suguvõsaurijatel) on võimalus internetis lugeda Eesti arhiivides säilitatavaid kommunikandide registreid ehk nimekirju. Kes on kommunikandid? Neid leidub üksjagu tänapäevalgi, kuigi tunduvalt vähem kui varem.

43. See Šveitsi sportlane võitis 1956 Cortina d'Ampezzos naiste kiirlaskumise 4,7 sekundilise eduga järgneva võistleja ees (kõigi aegade ülekaalukaim võit sellel olümpiaalal). Kes?

44. Aleksand(e)r Arvidi poeg sündis 1962 Tallinnas. Tänapäevaks kuulub temale üks Venemaa suuremaid viinatootjaid, mille tuntum mark Russki Razmer. Tema nimi käis läbi ka VEB Fondi saagast. Kes?

45. 2006.aastal toimus see velotuur viimast korda. Start anti Linzist ja lõpp-punktiks oli Hannover. Võitjaks tuli Ciampaolo Cheula. 1948.aastal oli selle tuuri esimesena võitnud August Prosinek. Mis velotuur?

46. 1988.aastal tõi Coca-Cola kompanii turule oma spordijoogi, millest sai konkurendi PepsiCo seni turgu ainuvalitsenud spordijoogi võistleja. 21.sajandi esimese kümnendi lõpuks oldi oma kätte saanud viiendiku USA spordijookide turust. Ülemaailmselt ollakse mitmete vutiklubide ja rägibiliigade ametlikuks joogiks. Mis spordijook?

47. Kes (1944-1978)? See Vormel 1 sõitja osales 1970-1978 ja võitis 10 etappi. Ta sattus õnnetusse Itaalia Grand Prix stardis Monzas. Tema seisundit ei peetud eluohtlikuks, kuid järgmisel hommikul suri ta rasvaemboolia tõttu. Rootsi Riksdag keelas pärast seda Rootsi territooriumil need võidusõidud.

48. Allolev vapp ei kuulu Eesti erakonnale vaid ühele Soome linnale. See linn asub enklaavina Espoo linna sees. Linnakeses on veidi üle 8000 elaniku ja linnaõigused sai ta 1972.aastal. Mis linna vappi te näete?

49. Mis nime kannab Teile nädatav ese? Samanimeline on üks praegu kasutatav rahaühik

50. ICU, IFC, ACU, NCA – need on vaid mõned organisatsioonid, mis koordineerivad seda sportlikku tegevust. Tänapäeval seostame seda peamiselt naissooga, kuid 19.sajandi viimasel veerandil tegelesid sellega ainult mehed. Ameerika päritolu harrastus on nüüdseks muutunud globaalseks. Suuresti aitas tegevuse levikule kaasa 2000.aastal linastunud film Bring It On (Las käia!). Millega on tegu?

VASTUSED

- 1.Spordipeegel
- 2.Ebapärlikarp
- 3.Tähejumine
- 4.Kanep
- 5.Pietro Mennea
- 6.Perekonnanimele panek
- 7.Arpad Elo
- 8.Mudillased
- 9.Sven Mikser
- 10.Ettevaatust, auto
- 11.Veepall
- 12.Xenia Joost
- 13.Sport- e. riistvõimlemine (hobusel)
14. Kuldhord
15. Ivan Patzaichin
- 16.Perelmann
- 17.1992
- 18.Artišokk
19. Seim (Georg, Alar, Mart)
- 20.LHV, Toronto
21. Cecilia Brækhus
- 22.Venemaa
23. Uus-Meremaa
- 24.Miljard Kilk
- 25.FC Liverpool
26. Nikotiin
- 27.Brasiilia
- 28.Torgu Kuningriik
- 29.isa ja poeg osalesid ühes mängus
30. Eesti Konservatiivne Rahvaerakond
- 31.Andris Andreiko
- 32.Karl Vaino
33. mülkky
- 34.Karl Ader
- 35.Varpa
- 36.Vladimir Putin
- 37.Sven Tumba
- 38.Montepaschi
- 39.Rubiku kuubiku kokkupanek jalgadega
- 40.Curly Strings
- 41.Jan Boklöv
- 42.armulaual käinute nimekiri
43. Madeleine Berthod
- 44.Aleksander Matt
- 45.Rahutuur
- 46.Powerade
47. Bengt Ronnie Peterson = Ronnie Peterson
- 48.Kauniainen(soomek.) e. Grankulla(rootsi k.)
- 49.Seekel
- 50.Cheerleaderid (kisakoor, ergutuskoor)